

---

jIvanmukti gItA

——
शुवन्मुक्ति गीता

——
Document Information

Text title : jivanamuktigItA

File name : jivanmuktigiitaa.itx

Category : gItA, giitaa, dattAtreyAnandanAtha, Natha-Sampradaya

Location : doc_giitaa

Author : Dattatreya / Natha Sampradaya

Transliterated by : Sovarel Vlad vlad.sovarel at yahoo.com

Proofread by : Sovarel Vlad vlad.sovarel at yahoo.com

Latest update : May 20, 2001

Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 20, 2021

sanskritdocuments.org

જીવન્મુક્તિ ગીતા

અસતો મા સદ્રમય ।
તમસો મા જ્યોતિર્ગમય ।
મૃત્યોર્મા અમૃતંગમય ॥

સર્વભૂતાન્તરસ્થાય નિત્યમુક્તચિદાત્મને ।
પ્રત્યચ્ચૈતન્યરૂપાય મહ્યમેવ નમો નમઃ ॥

સર્વભૂતાનર્વર્તિને નિત્યમુક્તચિદ્સ્વરૂપિણે સર્વસાક્ષિણે મહ્યમેવ
સ્વાત્મન એવ નમઃ । નમ ઇતિ દ્વિરુક્તિઃ આદરાર્થમ્ ॥

જીવન્મુક્તિશ્ (મુક્તો - ખ)ય યા મુક્તિઃ સા મુક્તિઃ પિણ્ડપાતને ।
યા મુક્તિઃ પિણ્ડપાતને સા મુક્તિઃ શુનિશૂકરે (સૂકરે - ક) ॥ ૧ ॥

જીવન્મુક્તિરિતિ યા મુક્તિરુચ્યતે સા યદિ પિણ્ડપાતન પરા તર્હિ
સા મુક્તિઃ સૂકરાદિષ્વપિ પ્રસક્તા ભવતીત્યર્થઃ ।
પિણ્ડપાતનં ન જીવન્મુક્તિરિતિ ભાવઃ ॥

જીવઃ શિવઃ સર્વમેવ ભૂતેષ્વેવં (ભૂતે ભૂતે - ખ) વ્યવસ્થિતઃ ।
એવમેવાભિપશ્યન્ હિ (એવમેવ પશ્યતિ યો - ખ) જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૨ ॥

જીવ ઇતિ યઃ સઃ સર્વભૂતેષ્વપિ શિવત્વેનૈવ વ્યવસ્થિતઃ શિવ એવ ।
તજ્ઞાની જીવન્મુક્ત ઇત્યર્થઃ ॥

એવં બ્રહ્મ જગત્સર્વમખિલં ભાસતે રવિઃ ।
સંસ્થિતં સર્વભૂતાનાં જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૩ ॥

યથા રવિઃ સર્વ જગદ્ભાસતે એવં બ્રહ્મ સર્વભૂતાનામાત્મત્વેન
સંસ્થિતં સદખિલં ભાસતે પ્રકાશ્યતિ । એવમેવાન્હિપશ્યન્ ઇત્યનુવર્તતે ।
સઃ તાદૃશઃ જ્ઞાની જીવન્મુક્ત ઇત્યુચ્યતે ઇત્યર્થઃ ॥

એકધા બહુધા ચૈવ દૃશ્યતે જલચન્દ્રવત્ ।

आतुडुडलनी तथैवैकु शुवन्मुक्तुः स उवुडते ॥ ॡ ॥

शुलडनुदुरषशले डनुदुरः डथानेकडल दृशुडते तथैव अेकः आतुड ।
उडलडडडेन ँतुडधुडलडरः... अेकडल डडुधुडल डैव दृशुडते । अेवडलतुडन
डु शुनलतुड सः आतुडडुडलनी शुवन्मुक्तु ँतुडुडते ॥

सरुवडुडते सुथुडतं डुरडुड डेदलडेदु न वुधुडते ।
अेकडेवलडडडडशुडशुड (डडशुडतुड - ड)शुवन्मुक्तुः स उवुडते ॥ ड ॥

डुरडुड सरुवडुडतसुथुडतडु । डतुर डेदुडडेदुः डेदुडडेदु न वुधुडते ।
तदेकडेव । अेवडलडडडडशुडशुड डः स शुवन्मुक्तु ँतुडुडते ॥

ततुडं कुषेत्रं वुडुडडलतुडतडुडं कुषेत्रशु उवुडते ।
अडं कतुडल ड डुकुतुडल ड (अडं कतुडल अडं डुकुतुडल - ड) शुवन्मुक्तुः स उवुडते ॥ ॢ ॥

ततुडसुवडुडडेवलसुतुड । कुषेत्रडलकलशलतुडतं, डरडलतुड कुषेत्रशुः ।
कतुडतुडं डुकुतुडतुडं ड तशुडैव । अेवं डु वुडशुनलतुड सः शुवन्मुक्तु उवुडते ॥

कडुडेनुदुरडडडरुतुडडलगी धुडलनवकुषुडतडुडतसः (डेतसडु - ड) ।
अतुडडुडलनी तथैवैकु शुवन्मुक्तुः स उवुडते ॥ ॣ ॥

कडुडेनुदुरडडडरुतुडडलगी सुवसुववुडलडलररडुडतलन शुनलनुदुरडडलशु कडुडेनुदुरडडलशु
डकुडुवनु तलन डरुतुडडलशुतुडतुडतुडः । तथुडल डेतुडडड वुडडडधुडलनवकुषुडतं
कुरुतुडतुडवडुडडुडं शुनलतुड डः सः शुवन्मुक्तुः ॥

ततुडं कुडवलं कडुड (कडुडुडु - ड)शुकुडडुडलदुडवकुषुडतुडडु ।
शुडलशुडलडडरुतुडडलगी शुवन्मुक्तुः स उवुडते ॥ ॡ ॥

शुनलनलनल डतुडडुड कुडुडते तथुडकुडडुडलदुडवकुषुडतुडडु । तथुड कुडवलं
शलरुडरुडरुडरुडकुषलशुडैव । अेवं तेन शुडलशुडलदुडकुडुड
डरुतुडडुडतुड डवतुड । स शुवन्मुक्तु उवुडते ॥

कडुडसरुवतुर आदुडकुषुड न शुनलडड ड कुडुडन ।
कडुड डुरडुड वुडशुनलतुड शुवन्मुक्तुः स उवुडते ॥ ॢ ॥

डः आदुडकुषुड वुधुडुडतुडडु कडुड न शुनलतुड कतुडतुडलरुडेडल कडुडन
कुरुतुडतुडतुडतुडः । अतुड अेव कडुड डुरडुडसुवडुडडेवतुड
वुडशुनलतुड सः शुवन्मुक्तुः ॥

शुडनुडडं वुडलडडतं सरुवडलकलशं शुकुदुडलशुडरडुड ।

સહિતં (સંસ્થિતમ્ - ખ) સર્વભૂતાનાં જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૧૦ ॥

યઃ જગદીશ્વરં ચિત્સ્વરૂપમિત્યાકાશવ્યાપિનમિતિ સર્વભૂતસહિતમિત્યપિ
જાનાતિ સઃ જીવન્મુક્ત ઉચ્યતે ॥

અનાદિવર્તિ ભૂતાનાં (અનાદિ વ્યક્તભૂતાનાં - ખ) જીવઃ શિવો ન હન્યતે ।
નિર્વેરઃ સર્વભૂતેષુ (સર્વભૂતાનાં - ખ) જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૧૧ ॥

સર્વેષુ ભૂતેષુ યઃ અનાદિઃ જીવઃ સઃ શિવ એવ । અત એવ સઃ ન હન્યતે ।
અતઃ સર્વેષુ ભૂતેષુ નિર્વેરો યઃ જીવન્મુક્ત ઉચ્યતે ॥

આત્મા ગુરુસ્ત્વં વિશ્વં (ગુરુસ્ત્વદ્વિશ્વં) ચ ચિદાકાશો ન લિપ્યતે ।
ગતાગતં (યતાગતઃ - ખ) દ્વયોર્નાસ્તિ જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૧૨ ॥

યઃ ગુરુઃ આત્મા સઃ ત્વં એવ । સ એવ નિર્લિપ્તઃ ચિદાકાશઃ । તદ્ એવ
સર્વમ્ । અત એવ તસ્ય ગતાગતં ગતમાગતમાગતં ગતં વા ન વિદ્યતે ।
એવં યઃ આત્માનં સઃ જીવન્મુક્ત ઇત્યુચ્યતે ॥

ગર્ભ (અન્તર - ખ) ધ્યાનેન પશ્યન્તિ જ્ઞાનીનાં મન ઉચ્યતે ।
સોડહં મનો વિલીયન્તે જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૧૩ ॥

ગર્ભધ્યાનેન અન્તર્ધ્યાનેન ઇત્યર્થઃ । એતાદૃશધ્યાનેન જ્ઞાનિનઃ યત્પશ્યન્તિ
તદેવ જ્ઞાનિનાં મન ઉચ્યતે । ઇદમેવ સોડહં મનઃ । એતાદૃશમનોવિશિષ્ટાઃ
જ્ઞાનિનઃ । ચિદાકાશ ઇત્યનુવર્તતે । તત્ર વિલીયન્તે । તે તત્ર વિલયં
યાન્તીત્યર્થઃ । એવં સ્થિતસ્ય આત્મતત્ત્વસ્ય જ્ઞાનીત્યનુવર્તતે ।
સઃ જીવન્મુક્ત ઇત્યુચ્યતે ॥

ઊર્ધ્વધ્યાનેન પશ્યન્તિ વિજ્ઞાનં મન ઉચ્યતે ।
શૂન્યં લયં ચ વિલયં જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૧૪ ॥

જ્ઞાનિનઃ ઊર્ધ્વધ્યાનેન સમાધિના યત્પશ્યન્તિ તદ્વિજ્ઞાનમ્ । તત્તેષાં મન
ઉચ્યતે । તદેવ શૂન્યં લયમ્ । તદેવ વિજ્ઞાનમ્ । તથાત્મજ્ઞાન્યાત્માનં જાનાતિ
યઃ સઃ જીવન્મુક્ત ઉચ્યતે ॥

અભ્યાસે (આભાષે - ખ) રમતે નિત્યં મનો ધ્યાનલયં ગતમ્ ।
અન્ધમોક્ષદ્વયં નાસ્તિ જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૧૫ ॥

યસ્ય જ્ઞાનિનઃ મનઃ નિત્યમભ્યાસે શ્રવણમનનનિદિધ્યાસનાપ્યતપસિ
રમતે ક્રીડતિ । યસ્ય મનઃ ધ્યાનલયં ધ્યાને લયં ગતં; યસ્ય

બન્ધમોક્ષદ્વન્દ્વ નાસ્તિ સઃ જિવન્મુક્ત ઉચ્યતે ॥

એકકી રમતે નિત્યં સ્વભાવગુણવર્જિતમ્ ।

બ્રહ્મજ્ઞાનરસાસ્વાદી (રસાસ્વાદો - ખ) જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૧૬ ॥

યસ્ય જ્ઞાનિનઃ મનઃ ઇત્યનુવર્તતે । નિત્યં સ્વભાવગુણવર્જિતં

પ્રકૃતિ ગુણાતીતં, સઃ જ્ઞાની એકાકી રમતે આત્મન્યેવ કીડતિ ।

બ્રહ્મજ્ઞાનરસાસ્વાદી બ્રહ્માખ્યજ્ઞાનરસાસ્વાદી સઃ જીવન્મુક્ત ઇત્યુચ્યતે ॥

હૃદિ ધ્યાનેન પશ્યન્તિ પ્રકાશં ક્રિયતે મનઃ ।

સોડહં હંસેતિ પશ્યન્તિ જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૧૭ ॥

યે જ્ઞાનિનઃ હૃદિ ધ્યાનેન પ્રકાશં પશ્યન્તિ તૈઃ મનઃ ક્રિયતે તેષાં

મનોડભિવ્યક્તં ભવતીતિ યાવત્ । તદા તે સોડહં હંસઃ ઇતિ પશ્યન્તિ ।

એવમાત્મતત્ત્વં પશ્યન્ જીવન્મુક્ત ઇત્યુચ્યતે ॥

શિવશક્તિસમાત્માનં પિણ્ડબ્રહ્માણ્ડમ્ (શિવશક્તિર્મમાત્માનો પિણ્ડનિ બ્રહ્માણ્ડમ્ - ખ) એવ ય ।

ચિદાકાશં હૃદં મોહં (હૃતં સોડહં - ખ) જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૧૮ ॥

જ્ઞાનિનઃ શિવશક્તિસમાત્માનં શિવશક્તિસમઃ યઃ આત્મા તમાત્માનં

મહાત્માનમ્ । પિણ્ડઃ શારીરમ્ । તેન સહિતં બ્રહ્માણ્ડં હૃદં હૃત્સ્થં

બન્ધકં મોહં ય ચિદાકાશમિતિ ચૈતન્યમેવ પશ્યન્તિ, ય

એવમાત્મતત્ત્વજ્ઞાની સઃ જીવન્મુક્ત ઇત્યુચ્યતે ॥

જાગ્રત્સ્વપ્નસુષુપ્તિં ય તુરીયાવસ્થિતં સદા ।

સોડહં મનો વિલીયેત (વિલીયતે - ખ) જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૧૯ ॥

યસ્ય જ્ઞાનિનઃ સોડહં મનઃ સોડહમિતિ ધ્યાનૈકાપરં મનઃ

જાગ્રત્સ્વપ્નસુષુપ્તિમતીત્ય સદા તુરીયાવસ્થિતં સચ્ચિદાકાશપરમાત્મનિ

વિલીયેત સઃ જ્ઞાની જીવન્મુક્ત ઇત્યુચ્યતે ॥

સોડહં સ્થિતં જ્ઞાનમિદં સૂત્રેષુ મણિવત્પરમ્ (જ્યોતિરૂપં નિર્મલં - ખ સૂત્રમભિત ઉત્તરમ્ - ગ) ।

સોડહં બ્રહ્મ નિરાકારં જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૨૦ ॥

ઇદં સોડહં સ્થિતં જ્ઞાનં સૂત્રેષુ મણિવચ્ચિદાકાશે સ્થિતમિત્યન્વયઃ ।

સોડહં પરં બ્રહ્મ નિરાકારમ્ । એવમાત્મજ્ઞાની યઃ સઃ

જીવન્મુક્ત ઇત્યુચ્યતે ॥

મન એવ મનુષ્યાણાં ભેદાભેદસ્ય કારણમ્ ।

વિકલ્પનૈવ સંકલ્પં (સંકલ્પો - ખ) જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૨૧ ॥

વિકલ્પના ઇદમિત્યમેવેત્યાદિ તત્ત્વવિરુદ્ધા કલ્પના સ એવ સંકલ્પ ઇતિ

પ્રસિદ્ધઃ । તદૈવ મનોરૂપં સન્મનુષ્ઠ્યાનામહં મમેત્યાદિ

ભેદાભેદવ્યવહારકારણમ્ । એવં યો જાનાતિ જ્ઞાનફલં ચ

સંકલ્પરાહિત્યં તથા ચ યઃ સર્વથા સંકલ્પરહિતઃ ।

સઃ જીવન્મુક્ત ઇત્યુચ્યતે ॥

મન એવ વિદુઃ પ્રાજ્ઞાઃ સિદ્ધસિદ્ધાન્ત (વિદુઃપ્રાજ્ઞાસિદ્ધસિદ્ધાન્ત - ખ) એવ ચ ।

યદા (સદા - ક) દૃઢં તદા મોક્ષો (મોક્ષ - ખ) જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૨૨ ॥

યત્પ્રાજ્ઞાઃ જ્ઞાનિનઃ વિદુઃ કિમિતિ । યદા મનઃ સદા દૃઢં ભવતિ તદૈવ

મોક્ષ ઇતિ । સ એવ ચ સિદ્ધસિદ્ધાન્તઃ । ય એવં સિદ્ધાન્તં

વેદ સઃ જીવન્મુક્ત ઉચ્યતે ॥

યોગાભ્યાસી મનઃ શ્રેષ્ઠોડન્તસ્ત્યાગી બહિર્જડઃ ।

અન્તસ્ત્યાગી બહિસ્ત્યાગી જીવન્મુક્તઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૨૩ ॥

યો યો યોગાભ્યાસી યોગમભ્યસતિ સ સો મનઃ શ્રેષ્ઠઃ મનસા શ્રેષ્ઠઃ ।

એવં વિધોડયમન્તસ્ત્યાગી અન્તસ્થં સર્વમપિ માયાસંભૂતં

ત્યજતીત્યન્તસ્ત્યાગી । અત એવ સઃ બહિઃ જડવદાયરતિ । એવં ચ

સોડન્તસ્ત્યાગી બહિસ્ત્યાગી ચ । સ એવ જીવન્મુક્ત ઇત્યુચ્યતે ॥

ઇતિ વેદાન્તકેસરિણા શ્રીદત્તાત્રેય વિરચિતા જીવન્મુક્તગીતા સમાપ્તા ॥

ઇતિ શ્રીજયચામરાજેન્દ્રવિરચિતા જીવન્મુક્તગીતાવ્યાખ્યા સમાપ્તા ॥

Encoded by Sovarel Vlad vlad.sovarel at yahoo.com

There are three sources used for the text.

Variation in them is marked in parenthesis above as footnote

source with ka, kha, ga, gha marking:

ક - which seems to be the oldest version, along with a sanskrit

commentary by Mysore Jayacamarajendra (see the colophon);

ખ - Satcakra, collection of gitas, bengali script, with some

different readings and reduplication of some consonants,

ગ - a edition in Bengali from Vidyaratna by Kaliprasana Bhattacharya

ઘ - collection of gitas, bengali script.

This text is part of a volume of “Bibliotheca Indica, Romanian review, dedicated to Rishi Dattatreya as sanskrit source for “Works of Dattatreya foreword, introduction and translation (from Sanskrit to Romanian) by Vlad Sovarel, book published by Herald Publishing House, Bucharest, Romania.

The “sanskrit source contains:

- Avadhuta Upanishad, attributed to Dattatreya; encoded by Vlad Sovarel
- Avadhuta Gita, attributed to Dattatreya, known also as Datta Gita; encoded by Vlad Sovarel
- Darshana Upanishad, attributed to Dattatreya; encoded by Vlad Sovarel
- Dattatreya Dhyana
- Dattatreya Stotra, attributed to Narada, from Narada Purana
- Dattatreya Tantra, attributed to Dattatreya;
- Dattatreya Upanishad, attributed to Dattatreya;
- Jivanmukti Gita, attributed to Dattatreya, along with a sanskrit commentary; encoded by Vlad Sovarel
- Tripura Rahasya, attributed to Haritayana;
- Yoga Shastra, attributed to Dattatreya; encoded by Vlad Sovarel

jIvanmukti gItA

pdf was typeset on March 20, 2021

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

